

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Навчально-науковий інститут економіки та бізнес-освіти
Кафедра економіки та соціально-поведінкових наук

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри

Кірдан О.П.

«29» липня_2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК.05 ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	073 Менеджмент
Освітня програма	Менеджмент

Робоча програма з «Основи наукових досліджень» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 073 Менеджмент.

Розробник: Чирва Г.М. к.пед.н., доцент кафедри економіки та соціально-поведінкових наук

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри економіки та соціально-поведінкових наук

Протокол № 12 від «29» липня 2022 року

Завідувач кафедри

(Кірдан О.П.)

Протокол № 1 від «29» липня 2022 року

Голова науково-методичної комісії
Навчально-наукового інституту економіки та бізнес-освіти

(Пачева Н.О.)

Пролонговано:

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	українська
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС / годинах	90	90
Курс	1	1
Семестр	1	1
Кількість змістових модулів із розподілом:	2	2
Обсяг кредитів	3	3
Обсяг годин, у тому числі:		
Аудиторні:	44	12
Лекційні	22	6
Семінарські / Практичні	22	6
Лабораторні		
Самостійна робота	26	58
Індивідуальні завдання	20	20
Форма семестрового контролю	залік	залік

2. Мета й завдання навчальної дисципліни

Мета: засвоєння теоретичних засад науково-дослідної роботи, оволодіння навичками та сучасними методами проведення наукових досліджень; здатність проводити самостійні наукові дослідження; розвиток у студентів творчого мислення.

Завдання дисципліни «Основи наукових досліджень» полягають в оволодінні студентами наступними **компетентностями:**

загальними:

ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК 09. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 14. Здатність працювати у міжнародному контексті.

3. Результати навчання за дисципліною

Очікувані результати навчання:

ПРН 2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

ПРН17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи та організація науково-дослідної роботи в Україні

Тема 1. Сутність науки як продуктивної сили суспільства

Поняття про науку. Предмет, мета і сутність науки та її головні функції. Наука як динамічна система знань. Розвиток продуктивних сил і зростання обсягу наукових досліджень. Сучасна система наукових знань.

Поглиблення інтеграції суспільних, природничих і технічних наук. Дисциплінарні та міждисциплінарні дослідження. Три групи галузей знання – природничі та технічні, суспільні науки і наука про мислення. Взаємозв'язок між ними. Підходи до класифікації наук: методологічний, гносеологічний, логічний. Мета і завдання фундаментальних та прикладних наук.

Тема 2. Організація науково-дослідного процесу

Поняття наукової організації праці (НОП), її завдання. Сутність наукової організації праці як системи. Критерії ефективності праці науковців. Особливості організації обслуговування науково-дослідного процесу. Принципи організації праці у науковій діяльності. Чинники, які впливають на ефективність праці науковців.

Тема 3. Організація науково-дослідної роботи у вищому навчальному закладі

Суб'єкти наукової роботи у вищому навчальному закладі та основні напрями їх діяльності. Освітньо-кваліфікаційна характеристика підготовки фахівців та необхідність її зв'язку з навчально-науковою та науковою діяльністю студентів. Організація університетської науки. Підрозділи, які займаються науковою діяльністю.

Види і форми науково-дослідної роботи. Цілісний та комплексний характер науково-дослідної роботи. Науково-дослідна робота студентів як необхідна передумова підготовки кваліфікованих фахівців. Чинники успішного виконання студентської науково-дослідної діяльності. Результати наукової діяльності студентів.

Тема 4. Науково-дослідна робота студентів

Поняття, мета та завдання науково-дослідної роботи студентів у підготовці спеціалістів. Форми науково-дослідної роботи під час навчального процесу. Планування ІНДЗ студентів за темами навчальної програми. Особливості науково-дослідної роботи під час виконання курсових робіт, у період виробничої практики та під час підготовки дипломних і магістерських робіт.

Тема 5. Науковий текст і вимоги до нього

Загальна характеристика та особливості наукового тексту. Структура та основні ознаки наукового тексту. Загальні вимоги до наукового тексту. Мова

і стиль наукового викладу. Навички написання текстів та їх формування. Елементи наукового тексту. Редагування наукового тексту.

Змістовий модуль 2. Методологія, методика та оформлення наукових досліджень та їх результатів

Тема 6. Методологія та методи наукових досліджень

Загальні проблеми методології наукового дослідження. Рівні пізнання в методології наукових досліджень: емпіричний та теоретичний. Загальна і часткова методологія науки. Методи та техніка наукових досліджень, їх класифікація. Фундаментальні (філософські), загальнонаукові, конкретнонаукові методологічні принципи. Методи емпіричного дослідження. Методи теоретичного дослідження. Експеримент та його характерні особливості. Аналіз і синтез, індукція і дедукція, історичний і логічний методи дослідження. Гіпотеза і докази у наукових дослідженнях. Способи встановлення істини: безпосередній і опосередкований.

Тема 7. Інформаційне забезпечення наукової роботи

Поняття про наукову інформацію та її роль у проведенні наукових досліджень. Зв'язок дослідницької та інформаційної діяльності. Проблема якості інформації в науковому дослідженні. Види та галузі інформації. Джерела інформації та їх використання в науково-дослідній роботі. Структура та призначення наукових документів.

Тема 8. Методика підготовки і оформлення рефератів, курсових, дипломних та магістерських робіт

Загальні вимоги до підготовки рефератів. Загальна характеристика та виконання курсових робіт. Етапи наукового дослідження та захисту кваліфікаційної та дипломної робіт. Специфіка курсової (дипломної) роботи. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження. Керівництво курсовою, кваліфікаційною, дипломною, магістерською роботами, її рецензування.

Тема 9. Робота над написанням наукових статей, доповідей та повідомлень

Популяризація результатів наукових досліджень. Система фахової періодики для публікації результатів дослідження. Наукова публікація: поняття, функції, основні види. Методика підготовки та оформлення публікації. Методичні прийоми викладу наукового матеріалу. Наукова монографія. Наукова стаття. Структурні елементи статті. Літературна обробка наукового тексту.

Підготовка тез доповіді: рекомендований обсяг, структура. Техніка написання тексту. Реферат. Методика написання тексту. Доповідь (повідомлення).

Тема 10. Оформлення результатів наукового дослідження та їх впровадження

Економічна інформація, її класифікація та призначення у науково-дослідному процесі. Проведення аналітичної роботи в науково-дослідному процесі. Раціональна організація аналітичної роботи. Необхідність забезпечення комплексності і системного характеру економічного аналізу. Принципи реалізації аналітичної роботи. Класифікація видів аналізу за різними ознаками.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи та організація науково-дослідної роботи в Україні												
Тема 1. Сутність науки як продуктивної сили суспільства	6	2	2			2	5					5
Тема 2. Організація науково-дослідного процесу	6	2	2			2	6	1				5
Тема 3. Організація науково-дослідної роботи у вищому навчальному закладі	6	2	2			2	7	1	1			5
Тема 4. Науково-дослідна робота студентів	6	2	2			2	5					5
Тема 5. Науковий текст і вимоги до нього	6	2	2			2	6		1			5
Разом за змістовим модулем 1	30	10	10			10	29	2	2			25
Змістовий модуль 2. Методологія, методика та оформлення наукових досліджень та їх результатів												
Тема 6. Методологія та методи наукових досліджень	7	2	2			3	7	1				6
Тема 7. Інформаційне забезпечення наукової роботи	7	2	2			3	8	1	1			6
Тема 8. Методика підготовки і оформлення рефератів, курсових, дипломних та магістерських робіт	8	2	2			4	8		1			7
Тема 9. Робота над написанням наукових статей, доповідей та повідомлень	8	2	2			4	9	1	1			7
Тема 10. Оформлення результатів наукового дослідження та їх впровадження	10	4	4			2	9	1	1			7
Разом за змістовим модулем 2	40	12	12			16	41	4	4			33
Модуль 2												
ІНДЗ					20						20	
Усього годин	90	22	22	-	20	26	90	6	6	-	20	58

6. Теми семінарських / практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Семінарське заняття №1. Тема: Сутність науки як продуктивної сили суспільства	2	
2	Семінарське заняття №2. Тема: Організація науково-дослідного процесу	2	
3	Семінарське заняття №3. Тема: Організація науково-дослідної роботи у вищому навчальному закладі	2	1
4	Семінарське заняття №4. Науково-дослідна робота студентів	2	
5	Семінарське завдання 5. Тема: Науковий текст і вимоги до нього	2	1
6	Семінарське заняття №6. Тема: Методологія та методи наукових досліджень	2	
7	Семінарське заняття №7. Тема: Інформаційне забезпечення наукової роботи	2	1
8	Семінарське заняття №8. Тема: Методика підготовки і оформлення рефератів, курсових, дипломних та магістерських робіт	2	1
9	Семінарське заняття №9. Тема: Робота над написанням наукових статей, доповідей та повідомлень	2	1
10	Семінарське заняття №10. Тема: Оформлення результатів наукового дослідження та їх впровадження	4	1
	Разом	22	6

7. Самостійна робота

Виконання самостійних завдань є одним з основних завдань вищої школи щодо реалізації в Україні принципів і завдань Болонського процесу. Завдання для самостійної роботи є необхідним науково-методичним супроводженням викладання політекономії для студентів Інституту економіки та бізнес-освіти.

Під час самостійної роботи студенту пропонуються наступні види завдань для опанування матеріалу з конкретної теми курсу:

- вивчити матеріали тем та продумати відповіді на питання для самоконтролю;
- підготувати реферат, або тези виступу під час аудиторного заняття.

№ з/п	Зміст навчального матеріалу	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 1. Сутність науки як продуктивної сили суспільства	2	5
2.	Тема 2. Організація науково-дослідного процесу	2	5
3.	Тема 3. Організація науково-дослідної роботи у вищому навчальному закладі	2	5
4	Тема 4. Науково-дослідна робота студентів	2	5
5	Тема 5. Науковий текст і вимоги до нього	2	5
6	Тема 6. Методологія та методи наукових досліджень	3	6
7	Тема 7. Інформаційне забезпечення наукової роботи	3	6

8	Тема 8. Методика підготовки і оформлення рефератів, курсових, дипломних та магістерських робіт	4	7
9	Тема 9. Робота над написанням наукових статей, доповідей та повідомлень	4	7
10	Тема 10. Оформлення результатів наукового дослідження та їх впровадження	2	7
	Разом	26	58

8. Індивідуальні завдання

Метою ІНДЗ є поглиблення і закріплення студентами теоретичних знань з дисципліни та набуття вмінь пов'язувати свої знання з практикою. Виконання ІНДЗ дає студентові можливість навчитися самостійно використовувати й узагальнювати теоретичні положення та інформаційні матеріали, формулювати власні погляди стосовно невирішених проблем та обґрунтовувати висновки і пропозиції, спрямовані на їх вирішення.

Основні етапи виконання ІНДЗ

I. Вибір теми та визначення завдань дослідження.

II. Добір та вивчення літератури, збирання та обробка інформації. III. Складання плану роботи.

IV. Написання та оформлення ІНДЗ.

Вибір теми та підготовка ІНДЗ

Робота студента з вибору теми ІНДЗ має розпочинатися з ознайомлення з тематикою ІНДЗ. Орієнтовна тематика подається в робочій програмі з дисципліни та навчально-методичному комплексі.

Структура та обсяг ІНДЗ

ІНДЗ повинно мати чітку логічну побудову з відповідними складовими елементами. Традиційно ІНДЗ складається зі вступу, основної частини, висновків та списку використаних джерел.

У вступі дають оцінку сучасного стану досліджуваної проблеми. Основна частина роботи поділяється на кілька розділів. Перший з них, зазвичай, присвячується теоретико-методологічним питанням досліджуваної теми; інші – питанням аналізу досліджуваної проблеми, обґрунтуванню висновків та пропозицій щодо її вирішення.

У висновках стисло підсумовують результати дослідження. Тут містяться висновки і пропозиції, що показують, якою мірою досягнута мета та вирішені завдання, поставлені у вступі.

Список використаних джерел включає перелік джерел, що використовувались при написанні ІНДЗ.

Обсяг ІНДЗ – 20-25 сторінок формату А 4 рукописного тексту або 15- 20 сторінок комп'ютерного набору.

Приблизний обсяг структурних складових тексту ІНДЗ (кількість сторінок): вступ – 1-2; основна частина – 10-15; висновки – 1-2.

Рекомендована тематика ІНДЗ:

1. Наука як система знань і особлива сфера людської діяльності.
2. Виникнення та становлення науки.

3. Наука як соціальний інститут: історія та особливості розвитку.
4. Класифікація наук, її призначення, мета та способи побудови.
5. Фундаментальні науки, їх характеристика.
6. Прикладні науки та їх значення в підвищенні ефективності економіки.
7. Сутність та структура наукознавства.
8. Наукове дослідження як особлива сфера людської діяльності.
9. Історія зародження і розвитку методології.
10. Стадії наукових досліджень.
11. Теоретичні методи наукових досліджень.
12. Характеристика і правила використання емпіричних методів наукових досліджень.
13. Творча і нетворча діяльність.
14. Ознаки творчої діяльності.
15. Творчі можливості науковця.
16. Умови ефективності творчої діяльності, її організація.
17. Диверсифікація та інтеграція наук як наслідок їх розвитку.
18. Структура науки як системи знань.
19. Напрямки наукової інтеграції України у світове співтовариство в умовах глобалізації науки.
20. Принципи та форми міжнародного наукового співробітництва.
21. Організація науки в Україні.
22. Організаційна побудова академічної науки та роль Національної академії наук України.
23. Управління наукою в Україні.
24. Систематизація результатів наукового дослідження.
25. Структура звіту з науково-дослідної роботи.
26. Значення цифрового та ілюстративного матеріалу у звіті з науково-дослідної роботи.
27. Застосування комп'ютерної техніки в процесі впровадження результатів наукових досліджень.
28. Ефект і ефективність в наукових дослідженнях.
29. Впровадження результатів науково-дослідної роботи в економіку країни.
30. Взаємозв'язок економіки і науки.

9. Методи навчання

Пояснювально-ілюстративний метод – застосовується в ході лекцій та у процесі самостійної роботи студентів для передачі великих масивів навчальної інформації в опрацьованому вигляді.

Репродуктивний метод – застосовується в ході практичних занять і процесі самостійної роботи, передбачає набуття студентами навичок використання визначених алгоритмів вирішення навчальних та професійних завдань.

Метод проблематизації та евристичний метод – застосовуються в ході лекційних, практичних занять, самостійної та індивідуальної роботи.

10. Методи контролю

Для забезпечення оцінювання студентів проводиться поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на семінарських заняттях, експрес-контролю, перевірки результатів виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань (рефератів), контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом.

Підсумковий контроль (залік) проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньому (кваліфікаційному) рівні або на окремих його завершальних етапах.

11. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною системою	Оцінка за системою в УДПУ
A	ВІДМІННО Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вмie ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію (наукова література, газетно-журнальні публікації, Інтернет, мультимедійні програми тощо), виявляє власне ставлення до неї, користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ, самостійно виконує науково-дослідницьку роботу; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої обдаровання і нахили.	5 (відмінно)	90-100
B	ДУЖЕ ДОБРЕ Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в дещо змінених ситуаціях, вмie аналізувати і систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; висловлює стандартну аргументацію при оцінці дій, процесів, явищ; чітко тлумачить поняття; здатен самостійно опрацювати навчальний матеріал, але потребує консультацій з викладачем; виконує творчі завдання.	4 (добре)	82-89

С	<p style="text-align: center;">ДОБРЕ</p> <p>Студент знає істотні ознаки понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь повна, правильна, логічна, обґрунтована, хоча їй і бракує власних суджень. Студент здатний самостійно здійснювати основні види навчальної діяльності.</p>		75-81
Д	<p style="text-align: center;">ЗАДОВІЛЬНО</p> <p>Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал; розуміє основоположні теорії і факти, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, самостійно користується додатковими джерелами; частково контролює власні навчальні дії; правильно використовує термінологію.</p>		69-74
Е	<p style="text-align: center;">ДОСТАТНЬО</p> <p>Студент має початковий рівень знань; знає близько половини навчального матеріалу, здатний повторити за зразком певну операцію, дію; описує явища, процеси без пояснень причин, з допомогою викладача здатен відтворити їх послідовність, слабо орієнтується в поняттях; має фрагментарні навички в роботі з підручником; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; здатен давати відповіді на прості, стандартні запитання, виявляє інтерес до навчального матеріалу.</p>	3 (задовільно)	60-68
FX	<p style="text-align: center;">НЕЗАДОВІЛЬНО</p> <p>Студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення; виявляє здатність елементарно викласти думку; може усно відтворити кілька термінів, явищ без зв'язку між ними.</p>		35-59
F	<p style="text-align: center;">НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс.</p> <p>Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення.</p>	2 (незадовільно)	1-34

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне оцінювання і самостійна робота												ІНДЗ	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2								
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	МК1	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т10	МК2	17	100
7	7	7	7	3	7	7	7	7	7	14	3		

Т 1, Т 2 ... Т 11 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90 – 100	A	зараховано
82–89	B	
75–81	C	
69–74	D	
60–68	E	
35–59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Рекомендована література

Основна

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01 липня 2014 року.
2. Закон України «Про наукову та науково-технічну діяльність» зі змінами та доповненнями.
3. Тогочинський О.М., Дрижак В.В. Практикум з курсу: «Основи наукових досліджень». Навч.-метод. посіб. Чернігів: Академія ДПтС, 2019. 181 с.
4. Дрижак В.В. Основи наукових досліджень. Навч.-метод. посіб. для самостійної роботи курсантів, студентів, слухачів. Чернігів: Академія ДПтС, 2018. 136 с.
5. Данильян О.Г., Дзюбань О.П. Організація та методологія наукових досліджень. Навч. посіб. Харків: «Право». 2017. 448 с.
6. Гальченко С.І., Силка О.З. Основи наукових досліджень: Навч. посібн. Черкаси: АММО. 2015. 93 с.
7. Корягін М.В. Основи наукових досліджень. Навч. посіб. Київ.:Алерта, 2014. 622 с.
8. Кислий В.М. Організація наукових досліджень. Навч. посіб. Суми: Університетська книга. 2011. 224 с.

Допоміжна

1. Єріна А.М., Захожай В.Б., Єрін Д.Л. Методологія наукових досліджень. Київ.: Центр навчальної літератури, 2004. 212 с.
2. Ковальчук В.В., Моїсєєв Л.М. Основи наукових досліджень. Київ.: Професіонал, 2004. 208 с.
3. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень. Київ.: Кондор, 2003. 192 с.
4. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій: Навчальний посібник. Київ.: Академвидав, 2005. 208 с.
5. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. Київ.: Знання, 2006. 307 с.
6. Пилипчук М.І., Григор'єв В.В., Шостак А.С. Основи наукових досліджень: підручник. Київ.: Знання, 2007. 270 с.

14. Інформаційні ресурси

1. Вимоги до публікацій та фахових видань. URL: <http://vak.org.ua/fv/>.
2. Офіційний сайт Національної бібліотеки ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
3. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України № 1977-ХІІ від 13.12.1991р. (зі змінами). URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=1977-12>.
4. Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки: Закон України від 11.07.2001р. від № 2623-ІІІ (зі змінами). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2623-14>.